

[Handwritten signature] *9 (H

Warszawa) dnia 03 lutego 2009 r.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Sprawiedliwości
D E P A R T A M E N T
LEGISLACYJNO-PRAWNY

DL-P/ 1/ 023-4/09

dot. EZP-162/1073/09

2009-02- Z 7 Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji
podp. sp. Ryszarda C.
[Handwritten notes and signatures]
DYREKTOR
BIURA PREWENCJI
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI
*KC
*PICKI
2009-02-27

n

Pan
Marek Wolczak
Z -ca Dyrektora Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji

W załączeniu uprzejmie przedstawiam uzgodnione z Biurem Prezydialnym Prokuratury Krajowej stanowisko Departamentu Legislacyjno - Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości w odniesieniu do sygnalizowanego w piśmie z dnia 21 stycznia 2009 r. (EZP-162/1073/09) problemu zasadności i prawidłowości wykonywania przez Policję zatrzymań i doprowadzeń osób wyłącznie na podstawie nakazu doprowadzenia osoby, na którym naniesiono odrębną adnotację: „zatrzymać na 48 godzin ” bez jednoczesnego dołączania do nakazu doprowadzenia stosownego zarządzenia o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu.

Przystępując do analizy poruszonego zagadnienia należy zauważyć, że art. 247 k.p.k. upoważnia prokuratora do zarządzenia zatrzymania osoby podejrzanej celem jej przymusowego doprowadzenia. Zasadniczy problem, jaki wyłania się w związku z analizą treści powołanej wypowiedzi normatywnej, sprowadza się do ustalenia jaką formę procesową ma przyjąć przedmiotowa decyzja procesowa. W literaturze przedmiotu nie ma w tym zakresie jednoznacznego stanowiska. L. Paprzycki stoi na stanowisku, że decyzja o

zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu winna przyjąć formę postanowienia, na które - zgodnie z art. 246 przysługuje zażalenie do sądu (J. Grajewski, L.K. Paprzycki, M. Płachta, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Tom I i II, Zakamycze, 2003 r.). Pogląd ten podzielił również R. Stefański wskazując, że „Zarządzenie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej następuje w formie postanowienia. Wprawdzie w art. 247 § 1 jest mowa o zarządzeniu, co sugeruje, że przybiera ono taką właśnie postać, lecz przemawia za tym waga tej decyzji. Zarządzenia są decyzjami mniej ważnymi, mają charakter decyzji porządkowych lub posiłkowych i wydawane są w kwestiach drugorzędnych” - w: Z. Gostyński (red.), J. Bratoszewski, L. Gardocki, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, Dom Wydawniczy ABC, 1998 r. Odmienny pogląd - uznający, że decyzja zatrzymania i przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej może przybrać formę procesową zarządzenia wyraził T. Grzegorzczak wskazując, że „Sama decyzja o zatrzymaniu i doprowadzeniu przybiera różną postać, w zależności od organu, który ją podejmuje. Tam, gdzie czyni to prokurator w postępowaniu przygotowawczym (art. 75 § 2, art. 247, czy art. 285 § 2), a także przewodniczący składu orzekającego (art. 282), jest to zarządzenie, tam zaś, gdzie podejmuje ją sąd (np. art. 75 § 2 i 3, art. 376 § 2, art. 377 § 3), mamy do czynienia z postanowieniem ” - w: Prokuratura i Prawo z 2003 r., nr 7. Pogląd o dopuszczalności wydania decyzji procesowej o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu podejrzanego w formie *zarządzenia* i wydanego przez prokuratora wyrażony został również w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1991 r. podjętej na kanwie przepisów ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1969 r. Nr 13, Poz. 96 z późn. zm.). Warto zauważyć, że formuła językowa tego przepisu została przejęta przez przepis art. 247§1 obecnie obowiązującego Kodeksu postępowania karnego - z tym zastrzeżeniem, że wyłączono kompetencję sądu do zarządzenia zatrzymania i

przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej. W powołanej uchwale Sąd Najwyższy wskazał, że: „*Decyzje podejmowane w toku postępowania przygotowawczego wydawane są w formie postanowień lub zarządzeń - art. 93 w zw. z art. 86 § 2 k.p.k. Ustawa nie wymaga wydania w sprawie zatrzymania postanowienia, a zatem decyzja o zatrzymaniu ma formę zarządzenia. Na taką formę tej decyzji wskazuje ponadto treść art. 208 k.p.k, w którym mowa o "zarządzeniu zatrzymania". Na zarządzenie to - zgodnie z art. 207a § 1 k.p.k. - przysługuje zatrzymanemu zażalenie*”.

Należy stwierdzić, że wykładnia językowa analizowanej normy procesowej nie daje satysfakcjonujących wyników w zakresie poruszonego problemu. Należy jednak stwierdzić, że za przyjęciem poglądu, zgodnie z którym decyzja procesowa o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu osoby podejrzanej winna przyjąć formę postanowienia przemawia kilka zasadniczych argumentów. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że decyzja ta dotyczy krótkotrwałego pozbawienia wolności, a więc godzi w jedno z najważniejszych dóbr rangi konstytucyjnej. Nie jest to więc jedynie decyzja porządkowa, administracyjna ale decyzja, która czasowo znosi wolność osobistą człowieka i jako taka stanowi poważną ingerencję w podstawowe prawa i wolności jednostki. Powyższy charakter przedmiotowej regulacji wyraźnie podkreślił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 5 lutego 2008 r. (sygn. K 34/06, OTK-A 2008/1/2), stwierdzając, że „*Wie ulega wątpliwości, że decyzja o zatrzymaniu dotyka - jednego z najważniejszych praw człowieka - wolności osobistej. Wchodzi tym samym eo ipso w zakres regulacji art. 41 Konstytucji*”. Niewątpliwie w piśmiennictwie ugruntowany jest pogląd, że zarządzenia mają charakter posiłkowy, zastrzeżone są dla decyzji o charakterze organizacyjno-porządkowym i wydawane są w kwestiach drugorzędnych (tak: M. Cieślak: *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne, Warszawa 1971, - z powołaną tam literaturą*). Ponadto warto zauważyć, że decyzja prokuratora o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu osoby podejrzanej może być

połączona z przeszukaniem - art. 247§1 zdanie drugie *in fine*. Dla zarządzenia czynności przeszukania Kodeks postępowania karnego wymaga wydania postanowienia (art. 220§2). Tak też decyzja o zatrzymaniu i przymusowym[^] doprowadzeniu osoby podejrzanej połączona z przeszukaniem winna być zgodnie z obowiązującymi przepisami wydana w formie postanowienia. Na powyższe postanowienie - zgodnie z treścią art. 247 § 2 k.p.k. w zw. z artj 246§1 i 2 k.p.k. - przysługuje zażalenie. Postanowienie zaś wymaga sporządzenia uzasadnienia (art. 98§1 k.p.k.). Uwzględniając powyższe uwagi za uzasadnione należy uznać stanowisko, że decyzja o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu winna przyjąć formę procesową postanowienia, do którego organ wydający dołącza nakaz doprowadzenia.

— Należy ponadto zauważyć - niezależnie od przedstawionego wyżej zapatrywania prawnego, że podjęcie decyzji procesowej o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu w formie zarządzenia, nie zwalnia prokuratora od obowiązku sporządzenia uzasadnienia. Tak też nawet w wypadku przyjęcia odmiennego zapatrywania na problem interpretacyjny dotyczący formy procesowej decyzji o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu osoby podejrzanej, prokurator ma obowiązek sporządzenia uzasadnienia swej decyzji podjętej w formie zarządzenia. Należy bowiem zauważyć, że decyzja procesowa o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu - zgodnie z art. 247 § 2 k.p.k. w zw. z art. 246§1 i 2 k.p.k. podlega zaskarżeniu, zaś art. 99§2 k.p.k. wyraźnie zaś stwierdza, że każde zarządzenie podlegające zaskarżeniu wymaga pisemnego uzasadnienia. Warunkiem kontroli zasadności przedmiotowej decyzji procesowej - niezależnie od jej formy - jest możliwość zapoznania się przez osobę uprawnioną z uzasadnieniem faktycznym i prawnym decyzji. Podobnie kontrola sądowa przedmiotowej decyzji, uruchomiona w skutek wniesienia zażalenia przez osobę uprawnioną wymaga tego rodzaju uzasadnienia. Niewątpliwie prokurator podejmujący decyzję o zatrzymaniu i przymusowym

doprowadzeniu ma obowiązek przekazać ją w formie pisemnej Policji, dołączając nakaz doprowadzenia.

Warto jeszcze podnieść, że norma art. 247§1 Kodeksu postępowania karnego została znowelizowana ustawą z dnia 12 lutego 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z dnia 19 lutego 2009 r. Nr 28 Poz. 171) i uzyskała następujące brzmienie normatywne: „Prokurator może zarządzić zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że nie stawi się ona na wezwanie w celu przeprowadzenia czynności procesowej albo jeżeli zachodzi potrzeba niezwłocznego zastosowania środka zapobiegawczego. W tym celu wolno zarządzić przeszukanie. Przepisy art. 220-222 i 224 stosuje się odpowiednio.”. Należy podnieść, że powołana nowelizacja przepisu art. 247§1 Kodeksu postępowania karnego, nie wpływa na ocenę zagadnienia prawnego będącego przedmiotem analizy.

Z podaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu
Legislacyjno-Prawnego

Grażyna Stanek
prokurator